

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA NA LEKCJACH BIOLOGII W KLASIE VII W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 8 W ZIELONEJ GÓRZE

Przedmiotowe zasady oceniania z biologii są zgodne z obowiązującym WZO w Szkole Podstawowej nr 8 w Zielonej Górze

1. Zasady oceniania:

- 1) przyrost **wiedomości** w zakresie:
 - a) wskazywania i opisywania faktów, nazw biologicznych, terminów,
 - b) zrozumienia związków i zależności zachodzących w środowisku przyrodniczym.
- 2) przyrost **umiejętności** w zakresie:
 - a) samodzielnego porządkowania i wartościowania informacji,
 - b) posługiwania się zdobytymi informacjami z różnych źródeł (analiza danych statystycznych),
 - c) praktycznego stosowania informacji,
 - d) twórczego rozwiązywania problemów,
 - e) prezentowania treści biologicznych.
- 3) **postawy:**
 - a) systematyczność pracy ucznia,
 - b) aktywność i inicjatywa,
 - c) rozwój własnych zdolności i zainteresowań.

2. Zasady oceniania i formy sprawdzania wiadomości:

- 1) Obowiązuje system oceniania w skali od 1 do 6 uwzględniający przedział procentowy:

1 - ocena niedostateczna	0% - 30%
2 - ocena dopuszczająca	31% - 50%
3 - ocena dostateczna	51% - 74%
4 - ocena dobra	75% - 90%
5 - ocena bardzo dobra	91% - 95%
6 - ocena celująca	96% - 100%

- 2) Ocenie podlegają wiedza i umiejętności określone programem nauczania.
- 3) Nauczyciel na początku roku szkolnego zapoznaje rodziców i uczniów z:
 - a) wymaganiami edukacyjnymi z biologii,
 - b) zasadami i kryteriami oceniania,
 - c) trybem i warunkami uzyskania oceny wyższej niż przewidywana.
- 4) Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian z przyczyn losowych, ma obowiązek napisać go w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
- 5) Uczeń ma prawo do jednorazowej poprawy sprawdzianu w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Uczeń traci to prawo, jeżeli w czasie sprawdzianu pracował niesamodzielnie.
- 6) Formy oceniania:

- sprawdziany (zapowiedziane tydzień przed terminem pisania, trwają 45 minut)
- kartkówki (obejmują maksymalnie dwie godziny lekcyjne, bez konieczności wcześniejszej zapowiedzi),
- odpowiedź ustna,
- zeszyt przedmiotowy oraz zeszyt ćwiczeń,
- praca w grupie,
- aktywność,
- zadanie domowe,
- prace dodatkowe.

Największa waga przywiązywana jest do ocen z prac pisemnych i odpowiedzi ustnych. Pozostałe stopnie pełnią rolę ocen wspierających.

Waga poszczególnych ocen na lekcjach biologii:

- sprawdziany, testy – waga 3
- kartkówki, odpowiedzi ustne – waga 2
- zadania domowe, aktywność – waga 1
- prace dodatkowe – waga 1
- udział w konkursach – waga 1

- 7) Informację o osiągnięciach edukacyjnych ucznia pomagającą w uczeniu się, poprzez wskazanie co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć, nauczyciel przekazuje ustnie.

3. Przygotowanie ucznia do zajęć:

- przygotowanie do zajęć obejmuje: orientację w bieżącym materiale, posiadanie podręcznika, zeszytu ćwiczeń,
- uczeń ma prawo 1 raz w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji,
- ocena z odpowiedzi i zadań domowych nie podlega poprawie.

Informacje dodatkowe:

Na ocenę końcową mają wpływ wszystkie oceny cząstkowe uzyskane w różnych formach sprawdzania wiadomości i umiejętności. Oceny cząstkowe i semestralne są wystawiane na podstawie następujących progów:

- 0,00 – 1,69 ocena niedostateczna
- 1,70 – 2,49 ocena dopuszczająca
- 2,50 – 3,74 ocena dostateczna
- 3,75 – 4,74 ocena dobra
- 4,75 – 5,49 ocena bardzo dobra
- 5,50 – 6,00 ocena celująca

Natomiast ocena roczna nie może być niższa od średniej arytmetycznej wyliczonej ze średnich ważonych za I i II semestr.

Przy wystawianiu oceny rocznej z biologii nauczyciel bierze również pod uwagę:

- postęp lub regres w nauce ucznia,
- stosunek ucznia do przedmiotu,
- dodatkowe osiągnięcia ucznia z przedmiotu.

W indywidualnych przypadkach decyzję dotyczącą poprawy lub wystawienia oceny wyższej niż przewiduje PZO podejmuje nauczyciel uczący.

4. Oczekiwane osiągnięcia ucznia

1. Hierarchiczna budowa organizmu człowieka. Uczeń potrafi:

- przedstawić hierarchizację budowy organizmu człowieka (komórki, tkanki, narządy, układy narządów, organizm);
- dokonać obserwacji i rozpoznać tkanki zwierzęce.

2. Skóra. Uczeń potrafi:

- przedstawić funkcje skóry;
- rozpoznać elementy budowy skóry oraz określić związek tych elementów z funkcjami pełnionymi przez skórę;
- uzasadnić konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku rozpoznania niepokojących zmian na skórze;
- podać przykłady chorób skóry oraz zasady ich profilaktyki, (grzybice skóry, czerniak);
- określić związek nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ze zwiększonym ryzykiem występowania i rozwoju choroby nowotworowej skóry.

3. Układ ruchu. Uczeń potrafi:

- wymienić i rozpoznać elementy szkieletu osiowego oraz szkieletu obręczy i kończyn;
- przedstawić funkcje kości i wskazać cechy budowy fizycznej i chemicznej kości umożliwiające ich pełnienie oraz przeprowadzić doświadczenie wykazujące rolę składników chemicznych kości;
- przedstawić rolę i współdziałanie mięśni, ścięgien, kości i stawów w wykonywaniu ruchów;
- uzasadnić konieczność aktywności fizycznej dla prawidłowej budowy i funkcjonowania układu ruchu;
- podać przykłady schorzeń układu ruchu oraz zasady ich profilaktyki (skrzywienia kręgosłupa, płaskostopie, krzywica, osteoporoza).

4. Układ pokarmowy i odżywianie się. Uczeń potrafi:

- wymienić i rozpoznać elementy układu pokarmowego, podać ich funkcje oraz przedstawić związek budowy tych elementów z pełnioną funkcją;
- wymienić i rozpoznać rodzaje zębów oraz określić ich znaczenie w mechanicznej obróbce pokarmu; przedstawić przyczyny próchnicy i zasady jej profilaktyki,
- przedstawić źródła i wyjaśnić znaczenie składników pokarmowych (białek, cukrów, tłuszczów, witamin, soli mineralnych i wody) dla prawidłowego funkcjonowania organizmu oraz przeprowadzić doświadczenie wykrywające obecność wybranych składników pokarmowych w produktach spożywczych;
- przedstawić miejsce trawienia białek, tłuszczów i cukrów; określić produkty tych procesów oraz podać miejsce ich wchłaniania; przeprowadzić
- doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi;
- analizować skutki niedoboru niektórych witamin (A, D, K, C, B6, B12) i składników mineralnych (Mg, Fe, Ca) w organizmie oraz dostrzegać skutki niewłaściwej suplementacji witamin i składników mineralnych;
- przedstawić rolę błonnika w funkcjonowaniu układu pokarmowego oraz uzasadnić konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw;

- uzasadnić konieczność stosowania diety zróżnicowanej i dostosowanej do potrzeb organizmu (wiek, płeć, stan zdrowia, aktywność fizyczna itp.),
- obliczyć indeks masy ciała oraz przedstawić i analizować konsekwencje zdrowotne niewłaściwego odżywiania (otyłość, nadwaga, anoreksja, bulimia, cukrzyca);
- podać przykłady chorób układu pokarmowego oraz zasady ich profilaktyki (WZW A, WZW B, WZW C, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, zatrucia pokarmowe, rak jelita grubego).

5. Układ krążenia. Uczeń potrafi:

- rozpoznać elementy budowy układu krążenia i przedstawić ich funkcje;
- analizować krążenie krwi w obiegu małym i dużym;
- przedstawić rolę głównych składników krwi (krwinki czerwone i białe, płytki krwi, osocze);
- wymienić grupy krwi układu ABO i Rh oraz przedstawić społeczne znaczenie krwiodawstwa;
- przeprowadzić obserwację wpływu wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia tętniczego krwi;
- analizować wpływ aktywności fizycznej i prawidłowej diety na funkcjonowanie układu krążenia;
- podać przykłady chorób krwi (anemia, białaczki), układu krążenia (miażdżyca, nadciśnienie tętnicze, zawał serca) oraz zasady ich profilaktyki;
- uzasadnić konieczność okresowego wykonywania badań kontrolnych krwi, pomiaru tętna i ciśnienia tętniczego.

6. Układ odpornościowy. Uczeń potrafi:

- wskazać lokalizację wybranych narządów układu odpornościowego: śledziona, grasicy i węzłów chłonnych oraz określić ich funkcje;
- rozróżnić odporność wrodzoną i nabytą oraz opisać sposoby nabywania odporności (czynnej, biernej, naturalnej, sztucznej);
- porównać istotę działania szczepionek i surowicy; podać wskazania do ich zastosowania oraz uzasadnić konieczność stosowania obowiązkowych szczepień;
- określić, w jakiej sytuacji dochodzi do konfliktu serologicznego i przewidzieć jego skutki;
- przedstawić znaczenie przeszczepów oraz zgody na transplantację narządów;
- określić alergię jako nadwrażliwość układu odpornościowego na określony czynnik;
- określić AIDS jako zaburzenie mechanizmów odporności.

7. Układ oddechowy. Uczeń potrafi:

- rozpoznać elementy budowy układu oddechowego i przedstawić ich funkcje oraz określić związek budowy tych elementów z pełnioną funkcją;
- przedstawić mechanizm wentylacji płuc (wdech i wydech);
- dokonać obserwacji wpływu wysiłku fizycznego na zmiany częstości oddechu;
- analizować przebieg wymiany gazowej w tkankach i w płucach; przeprowadzić doświadczenie wykrywające obecność dwutlenku węgla oraz pary wodnej w powietrzu wydychanym;
- analizować wpływ palenia tytoniu (bierne, czynne), zanieczyszczeń pyłowych powietrza na stan i funkcjonowanie układu oddechowego;
- podać przykłady chorób układu oddechowego oraz zasady ich profilaktyki (angina, gruźlica, rak płuca).

8. Układ moczowy i wydalanie. Uczeń potrafi:

- przedstawić istotę procesu wydalania, podać przykłady substancji, które są wydane z organizmu człowieka (mocznik, dwutlenek węgla) oraz wymienić narządy biorące udział w ich wydalaniu;
- rozpoznać elementy układu moczowego oraz przedstawić ich funkcje;
- podać przykłady chorób układu moczowego oraz zasady ich profilaktyki (zakażenia dróg moczowych, kamica nerkowa) uzasadnić konieczność okresowego wykonywania badań kontrolnych moczu.

9. Układ dokrewny. Uczeń potrafi:

- wymienić gruczoły dokrewne (przysadka, tarczyca, trzustka, nadnercza, jądra i jajniki), wskazać ich lokalizację i podać hormony przez nie wydzielane (hormon wzrostu, tyroksyna, insulina, glukagon, adrenalina, testosteron, estrogeny, progesteron) oraz przedstawić ich rolę;
- przedstawić antagonistyczne działanie insuliny i glukagonu;
- wyjaśnić, dlaczego nie należy bez konsultacji z lekarzem przyjmować preparatów i leków hormonalnych.

10. Układ nerwowy. Uczeń potrafi:

- rozpoznać elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego oraz określić ich funkcje;
- porównać rolę współczulnego i przywspółczulnego układu nerwowego;
- opisać łuk odruchowy i wymienić rodzaje odruchów; dokonać obserwacji odruchu kolanowego;
- przedstawić sposoby radzenia sobie ze stresem;
- uzasadnić znaczenie snu w prawidłowym funkcjonowaniu układu nerwowego;
- przedstawić negatywny wpływ na funkcjonowanie układu nerwowego niektórych substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków, środków dopingujących, dopalaczy, nikotyny (w tym e-papierosach) oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków.

11. Narządy zmysłów. Uczeń potrafi:

- rozpoznać elementy budowy oka oraz przedstawić ich rolę w powstawaniu obrazu, dokonać obserwacji wykazującej obecność tarczy nerwu wzrokowego;
- przedstawić przyczyny powstawania oraz sposoby korygowania wad wzroku (krótkowzroczność, dalekowzroczność, astygmatyzm);
- rozpoznać elementy budowy ucha oraz przedstawić ich funkcje;
- opisać wpływ hałasu na zdrowie człowieka;
- przedstawić rolę zmysłu równowagi, smaku, węchu i dotyku; wskazać umiejscowienie receptorów właściwych tym zmysłom oraz przeprowadzić doświadczenie sprawdzające gęstość rozmieszczenia receptorów w skórze różnych części ciała.

12. Rozmnażanie i rozwój. Uczeń potrafi:

- rozpoznać elementy budowy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego oraz podać ich funkcje;
- opisać fazy cyklu miesięczkowego kobiety;
- określić rolę gamet w procesie zapłodnienia;

- wymienić etapy rozwoju przedurodzeniowego człowieka (zygota, zarodek, płód) i wyjaśnić wpływ różnych czynników na rozwój zarodka i płodu;
- przedstawić cechy fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka;
- przedstawić zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową;
- uzasadnić konieczność wykonywania badań kontrolnych jako sposobu wczesnego wykrywania raka piersi, raka szyjki macicy i raka prostaty.

13. Homeostaza. Uczeń potrafi:

- analizować współdziałanie poszczególnych układów narządów w utrzymaniu niektórych parametrów środowiska wewnętrznego na określonym poziomie (temperatura, poziom glukozy we krwi, ilości wody w organizmie);
- przedstawić zdrowie jako stan równowagi środowiska wewnętrznego organizmu oraz choroby jako zaburzenia homeostazy;
- analizować informacje dołączane do leków oraz wyjaśnić, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby
- przyjmować leków ogólnodostępnych i suplementów;
- uzasadnić, że antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniem lekarza (dawka, godziny przyjmowania leku i długość kuracji).

Opracował: A. Trzeciak